

Psykiatrinen hoitotahto

Tarja Tammentie-Sarén
ylihoitaja, Tays, akuuttipsykiatria

Taustaa

- Välittäjä 2013 Pirkanmaan osahanke
 - *Asiakkaiden osallisuuden lisääminen*
- Tervein mielin Pohjois-Suomessa Lapin osahanke
- HUS hoitotahto
- Pohjoismainen verkosto pakon käytön vähentämiseksi hoidossa

Miksi psykiatrinen hoitotahto?

- **Mieli 2009-ohjelma:**
 - *”Potilaan oma tahto tulee ottaa rajoitustoimissa huomioon. Niiden potilaiden kanssa, joilla tahdosta riippumatonta hoitoa tai pakkokeinojen käyttöä joudutaan harkitsemaan toistuvasti, **laaditaan sopimus psykiatrisesta hoitotahdosta** heidän sairautensa ollessa paremmassa vaiheessa*
 - *Mielenterveyslakiin tarvitaan säännös psykiatrisesta hoitotahdosta”*

Miksi psykiatrinen hoitotahto?

- **Mieli 2009-ohjelma:**
 - *”Psykiatrisessa sairaalahoidossa pakon käyttöä vähentävän ohjelman tulee sisältää tahdosta riippumatonta hoitoa ja **pakkotoimia vähentäviä hyviä käytäntöjä ja asenteiden muuttamista** esimerkiksi koulutuksen ja sairaaloiden välisen vertaisarvioinnin avulla*
 - *Suomessa on kansainväliseen tasoon nähden paljon pakon käyttöä; ohjelma tähtää pakon vähentymiseen noin 40 prosentilla”.*

APS, AKUUTTIPSYKIATRIAN VASTUUYKSIKKÖ

Rajoitus: 400 Eristäminen muista potilaista

Jakso: Tammikuu - Kesäkuu

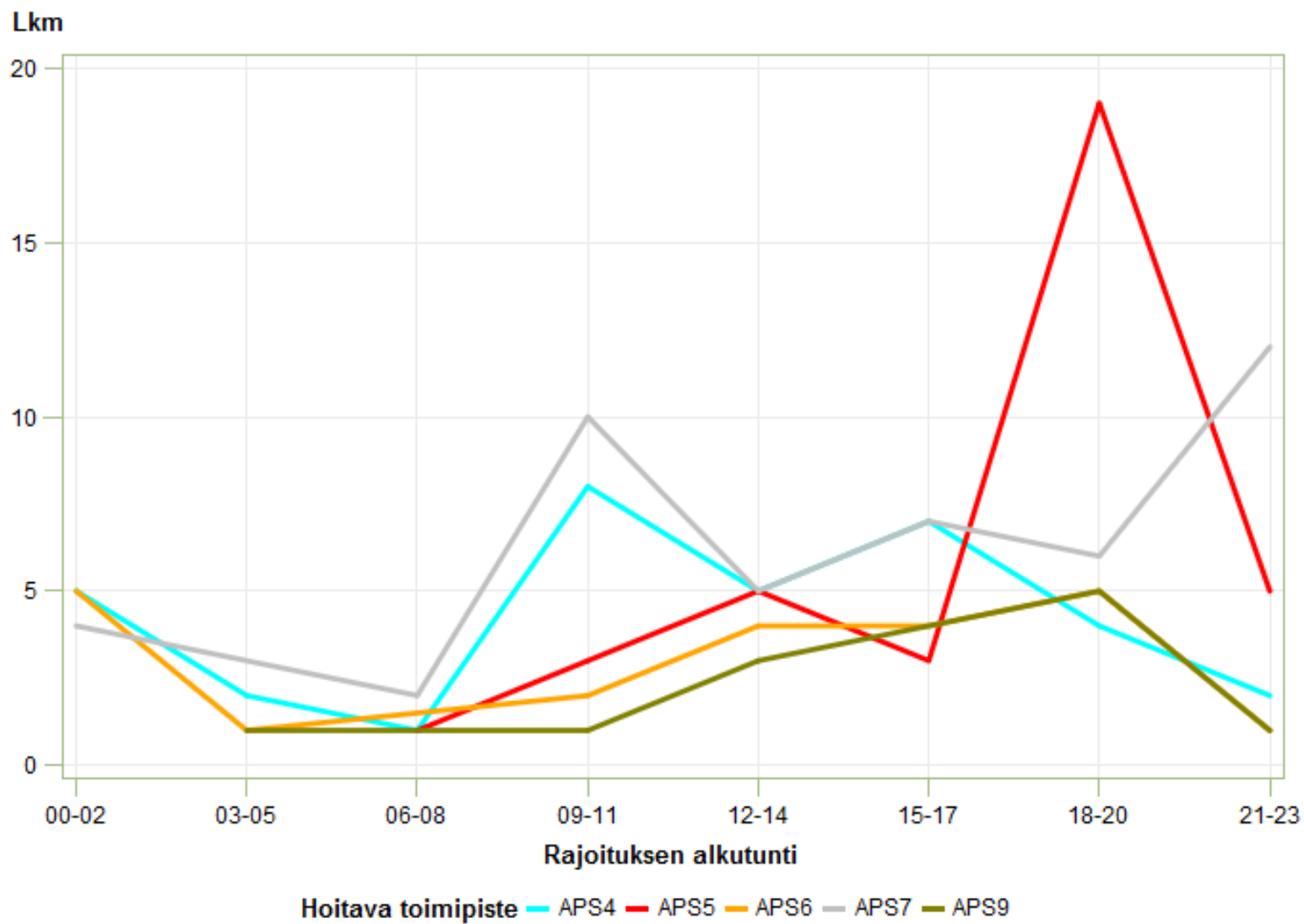
		Rajoitukse t		Sukupuoli				Ikä		Aika hoidon alusta		Rajoitukse n kesto			
Vuosi	Toimipiste	Lkm	Eri potilaat	Naiset	Naiset %osuus	Miehet	Miehet %osuus	Keskiarvo	Mediaani	Keskiarvo vrk	Mediaani vrk	Keskiarvo hh:mm	Mediaani hh:mm	Erotus 13 - 14 Lkm	
2013	APS4	64	29	12	41,4	17	58,6	40	40	9	2	19:52	15:12	-30	
2014	APS4	34	17	3	17,6	14	82,4	37	33	20	1	34:46	21:00		
2013	APS5	9	4	1	25	3	75	34	34	2	1	9:32	9:55	+27	
2014	APS5	36	7	1	14,3	6	85,7	33	33	18	10	13:43	12:00		
2013	APS6	30	12	7	58,3	5	41,7	40	37	7	2	19:57	11:30	-8	
2014	APS6	22	16	8	50	8	50	43	45	2	0	30:10	20:20		
2013	APS7	38	27	12	44,4	15	55,6	34	34	1	0	14:48	11:13	+8	
2014	APS7	46	28	11	39,3	17	60,7	32	30	1	0	20:20	15:52		
2013	APS9	8	5	2	40	3	60	40	34	37	4	14:05	7:15	+3	
2014	APS9	11	2	1	50	1	50	19	19	3	1	11:29	14:00		
2013	YHTEENS Ä	149	77	34	44,2	43	55,8	38	36	8	1	17:39	12:00	0	
2014	YHTEENS Ä	149	70	24	34,3	46	65,7	35	33	10	0	22:50	16:00		

APS, AKUUTTIPSYKIATRIAN VASTUUYKSIKKÖ

Rajoitus: 500 Sitominen(leposide)

Jakso: Tammikuu - Kesäkuu

		Rajoitukse t		Sukupuoli				Ikä		Aika hoidon alusta		Rajoitukse n kesto			
Vuosi	Toimipiste	Lkm	Eri potilaat	Naiset	Naiset %osuus	Miehet	Miehet %osuus	Keskiarvo	Mediaani	Keskiarvo vrk	Mediaani vrk	Keskiarvo hh:mm	Mediaani hh:mm	Erotus 13 - 14 Lkm	
2013	APS4	15	1	1	100			22	22	103	67	11:12	8:00	0	
2014	APS4	15	4	1	25	3	75	29	29	14	6	6:28	1:45		
2013	APS5	1	1	1	100			21	21	0	0	3:05	3:05	-1	
2014	APS5	0													
2013	APS6	1	1	1	100			21	21	0	0	1:44	1:44	0	
2014	APS6	1	1			1	100	37	37	3	3	20:45	20:45		
2013	APS7	13	2	1	50	1	50	20	20	2	2	9:38	5:00	-10	
2014	APS7	3	3	2	66,7	1	33,3	24	22	0	0	3:50	4:00		
2013	APS9	0													
2014	APS9	0													
2013	YHTEENS Ä	30	5	4	80	1	20	21	21	52	26	9:56	5:10	-11	
2014	YHTEENS Ä	19	8	3	37,5	5	62,5	28	26	12	3	6:48	2:10		

Valitukset HO ja KHO

- Taysin psykiatrian toimialueelta tehtiin vuosien 2008–2013 yhteensä 151 valitusta Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen
- Valitusten syynä oli pääasiassa psykiatriseen sairaalahoitoon määrääminen
- Korkeimpaan hallinto-oikeuteen valituksia tehtiin 23

Kantelut

- Taysin psykiatrian toimialueelta on tehty vuosien 2008-2013 aikana yhteensä 28 kantelua eduskunnan oikeusasiamiehelle
- Näistä vuosien 2008-2011 aikana on tehty 9 kantelua ja vuosien 2012-2013 aikana 19 kantelua
- Psykiatrian toimialueella tehtiin vuosien 2008–2013 välillä yhteensä 66 kantelua Aluehallintovirastoon
- Vuosien 2008-2013 välillä psykiatrian toimialueelta tehtiin yhteensä 20 kantelua Valviralle

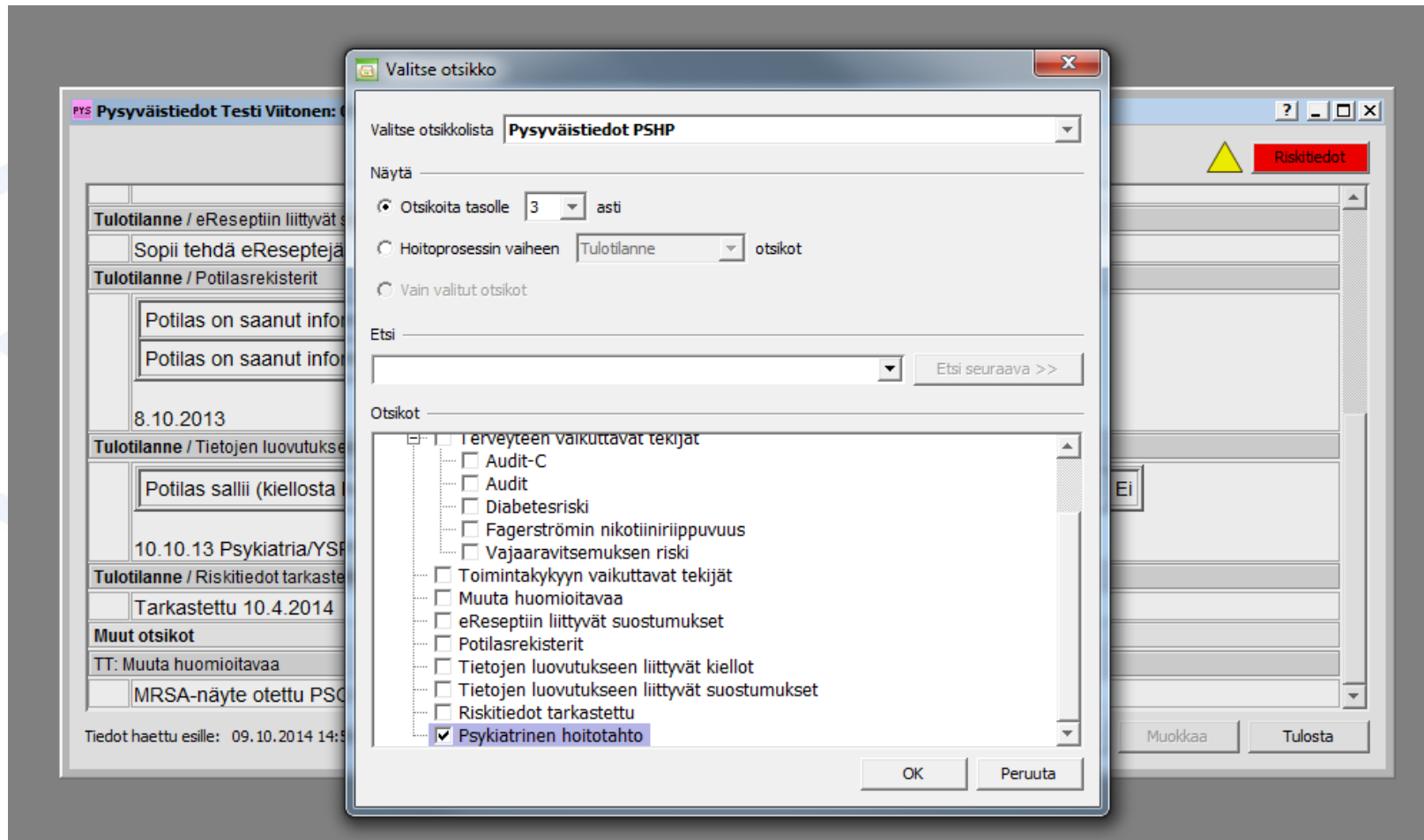
Psykiatrisen hoitotahdon keskeinen sisältö

- Välittää tietoa henkilökunnalle potilaan toiveista, kun hän ei niitä itse pysty ilmaisemaan
 - Läheisen nimeäminen
 - Toiveet koskien hoitoa
 - Henkilökohtainen kriisisuunnitelma
 - Hoitotahto ei sisälly kansalliseen lainsäädäntöön = hoitotahto on osa potilaan hyvää hoitoa
 - Mielenterveyslaki ohittaa hoitotahdon
-
- ENNEN KAIKKEA KESKUSTELUN APUVÄLINE!

Hoitotahtdon tekeminen

- Kun vointi on mahdollisimman hyvä
- Suositeltavaa keskustella hoitavan lääkärin ja / tai omahoitajan kanssa
- Potilaan tekemä hoitotahto kirjataan sähköiseen potilastietojärjestelmään

Tiedon välittyminen

Lisää pysyväistietomerkintä - Testi Viitonen: 050505-0505, 109 v 5 kk

Otsikko Psykiatrinen hoitotahto Hae otsikko

Hoitoprosessin vaihe * Tulotilanne

▲ Piilota luokitus

SEURAAVAT ASIAT SAAVAT OLONI TUNTUMAAN PAREMMALTA		
- hiljainen hetki huoneessani	K	Kyllä
- hiljainen hetki hiljaisessa huoneessa		
- hiljaiseen istuminen hoitajan kanssa		
- keskustelu toisen potilaan kanssa		☐ Ei
- keskustelu henkilökunnan kanssa		☒ Kyllä
- päiväkirjan kirjoittaminen		
- syvään hengitys harjoitukset		
- kävelyllä meneminen hoitajan kanssa		
- lämpimään suihkuun meneminen		
- kylmän veden laskeminen käsien päälle		
- pitkälläan olo kylmä peite kasvojen päällä		
- musiikin kuuntelu		
- kirjan tai lehden lukeminen		

Merkintä

Hyödyntämisnäkökulmat

Hoitotyön suunnittelu ja koordinoiti
Hengittäminen, verenkierto ja sairauden oireet
Ravitsemus ja lääkehoito
Hygieniä ja eritystoiminta
Aktiviteetti, toiminnallisuus, nukkuminen ja lepo

Lisää pysyväistietomerkintä - Testi Viitonen: 050505-0505, 109 v 5 kk

Otsikko Psykiatrinen hoitotahto Hae otsikko

Hoitoprosessin vaihe * Tulotilanne

▲ Piilota luokitus

- virkapuvuissa olevat ihmiset		
- huutaminen		
- joku tietty aika päivästä		
- joku tietty aika vuodessa		
- muu		
ONKO ENSISIJAINEN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUDEN RAJOITUS SUOSITELTU/VALITTU		
- eristäminen		
- kiinnipito		
- lihakseen annettava injektiohoito		
- sitominen ns. lepositeisiin		
- vierihoido		
Onko potilasasiakirjojen luovuttaminen nimeämälläni henkilölle/henkilöille sallittu		
Psykiatrisesta hoitotahdosta poikkeamisen syy		

Merkintä

Hyödyntämisnäkökulmat

Hoitotyön suunnittelu ja koordinoiti
Hengittäminen, verenkierto ja sairauden oireet
Ravitsemus ja lääkehoito
Hygieniä ja eritystoiminta
Aktiviteetti, toiminnallisuus, nukkuminen ja lepo

☐ potilaan tahto on muuttunut
☐ henkilökunnalla on vahva epäily, että hoitotahto perustuu potilaan virheelliseen käsitykseen
☐ sairauden luonne ja hoitoon liittyvät seikat vaativat sitä
☐ potilaan hoitaminen edellyttää mielenterveyslain tarkoitettua pakollista toteutettavia hoitotoimenpiteitä

Tallenna Peruuta

Lisää pysyvästietomerkintä - Testi Viitonen: 050505-0505, 109 v 5 kk

Otsikko

Hoitoprosessin vaihe *

▲ Piilota luokitus

- virkapuvuissa olevat ihmiset			▼
- huutaminen			▼
- joku tietty aika päivästä			▼
- joku tietty aika vuodessa			▼
- muu			▼
ONKO ENSISIJAINEN ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUDEN RAJOITUS SUOSITELTU/VALITTU			▼
- eristäminen			▼
- kiinnipito			▼
- lihakseen annettava injektio lääke			▼
- sitominen ns. lepositeisiin			▼
- vierihoito	K	Kyllä	▼
Onko potilasasiakirjojen luovuttaminen nimeämälleni henkilölle/henkilöille sallittu	K	Kyllä	▼
Psykiatrisesta hoitotahdosta poikkeamisen syy	3	sairauden luonne ja hoitoon liittyvät seikat vaativat sitä	▼

☐ Ei luokitella

Merkintä

Tähän voi tarvittaessa tarkentaa...

Haasteita

- Hoitotahdon tekeminen
 - *Tarjotaanko mahdollisuutta aktiivisesti?*
 - *Selvitetäänkö sairaalaan tullessa onko potilaalla hoitotahto?*
- Henkilökunnan ”piintyneet toimintatavat”
 - *Halutaanko aidosti muutosta?*
 - *Ollaanko valmiita siirtymään pois omalta mukavuusalueelta*
- Tiedon kulkeminen hoitotahdosta

AAMULEHTI

Pakotteet: Suomen on pysyttävä EU:n kanssa linjassa huolimatta kauppasuhteistamme Venäjään. Pääkirjoitus A2

Hipposkylä: 1940-luvulta säilynyt pitäisi suojella, eikä asukkaita tulisi

Viikko 12 N:o 80 (43008) 133. vuosikerta

Lauantai 22. maaliskuuta 2014

Kerro etukäteen, haluatko piikin vai lepositeet

Hoitotahto: Pirkanmaalainen voi laatia etukäteen kirjallisen ohjeen siitä, miten haluaa itseään hoidettavan siinä tilanteessa, että sairastuisi vakavaan psykoosiin.

Pakkohoito: Tahdonvastaisen hoidon varalta voi kertoa, että haluaa mieluummin tulla rauhoitetuksi esimerkiksi lääkepistoksella kuin lepositeillä sänkyyn sidottuna.

Sairastuminen: Akuutissa tilanteessa sairastunut voi kieltää kaiken yhteydenpidon läheisiinsä. Hoitotahdossa voi nimetä, ketä hoidon suunnittelussa kuullaan.

→ Uutiset A4

*Elämän
tähden*

Kiitos mielenkiinnostanne!